

BERG - E N - D A L.

De volgende schets van de natuur van Berg-en-Dal, mij toegezonden door eene hooggeachte vriendin, moge vele lezeressen van het Album der Natuur aansporen om in dergelijken geest korte, getrouwe beschrijvingen te geven van de natuur, die zij in hare woonstreken aanschouwen of op hare reistogten bewonderen. Geene geleerdheid is daartoe noodig. Geleerdheid en wetenschap zijn twee verschillende zaken. Eenvoudige, kinderlijke opvatting en heldere, ware voorstelling, ziet daar middel en doel der wetenschap! Ieder, wie het ook zij, kan op zijn standpunt dat middel aanwenden, dat doel bereiken, en de voorstanders der ware wetenschap zullen hem daarvoor dankbaar zijn.

Haarlem, Sept. 1869.

F. W. VAN EEDEN.

De kroon en de pronk van het Berg-en-Dalsche geboomte is de beuk. Nu eens wordt men door eenen op zich zelven staanden prachtigen beukenboom uit de verte reeds aangetrokken, dan weder volgt het oog met welgevallen de onafzienbare lanen, aan welke de geplekte stammen en het liefelijk gebladerte, afgewisseld door de bruine tint der pas gevormde vruchtjes, zulk eene aangename verscheidenheid schenken; waarheen het oog zich wendt, de beukenboom staat dáár, als de beheerscher der Berg-en-Dalsche woudnatuur. Maar het is een vriendelijke souverein, die niet als alleenheerscher den scepter zwaait, maar gaarne anderen nevens zich duldt. Naast hem komt de eer van eerst genoemd te worden toe aan de tamme kastanjes, die het landschap een betooverenden dos schenken, wanneer ze gelijk nu (10 Julij) hunne ruikers van bladeren en bloesems zoo liefelijk tegen de blaauwe lucht doen afsteken, en met hunne regelmatig in de schuinte gegroeide en als gewrongen stammen ons schijnen te willen verhalen, dat ze al jaren lang op die plek zijn geworteld. Sparren en dennen laten hier ook hunne regten gelden en vertoonen zich nu eens groepsgewijze dan weer dicht naast elkander in bosschen en lanen: men vindt ze hier van onderscheiden aard en in allerlei vorm; zoowel de regenschermvormige met

hoogen naakten stam, als de regelmatige pyramide, die hare takken over den grond henen spreidt, zoowel de kortnaaldige als de in langnaaldige bossen uitschietende; en menige laan van fijne bevallige lariksen geeft aan het landschap eene aangename afwisseling. Niet het minst schoon komen de sparren en dennen met hunne donkere, soms zwarte tint uit, wanneer ze zich voordoen als de achtergrond van uitgestrekte geel gekleurde graanvelden.

Nevens die statige sparren vergete men den losse bevalligen berkenboom niet, die met zijnen glanzigen stam en neerhangend bewegelijk loof ons aangenaam weet bezig te houden. Ook op menige 'prachtlinde mag Berg-en-Dal roemen; maar hoe heerlijk ze ook tieren en bloeijen, algemeen zijn ze hier niet, en eikenboomen zal men te vergeefs zoeken; behalve enkele eiken op buitenplaatsen, vindt men alleen laag gehouden eiken schaarhout, waartusschen somwijlen de kamperfoelie speelt, maar niet zoo tierig noch zoo overvloedig als in de streken van Arnhem. Wilgenboomen zag ik niet en slechts weinig populieren, ook geene ijpen noch elzen, daarentegen krachtige, zwaarbloeijende vlierstruiken, echter niet in het wild, maar naast hutten en boerenwoningen, die er soms geheel door overschaduwd waren; vogelkers vond ik hier en daar, ook eene enkele lijsterbes — maar de laatste zoo schaars, dat men moet denken, dat die door de vogels was overgebracht, zonder inheemsch te worden. Daarentegen vindt men in de bosschen eenen rijkdom van blaauwbessen, de zomerverdienst der Groesbeekers; ook de gewone grove heide- en bremstruiken, met eenige varens.

De akkers waren meest bebouwd met rogge en boekweit, maar de boekweit was dit jaar (1869) schraal en achterlijk; aardappelen vond men niet veel, maar zeer veel spurrie en een enkel akkertje met klaver. Tusschen de boekweit sproot zoo veel bloeiend koolzaad op, dat men geneigd is te veronderstellen, dat op die velden in het vorige jaar koolzaad gestaan heeft. In de roggevelden bloeide eene menigte van helderblaauwe korenbloemen; papavers zag men er niet, maar, vooral aan den rand der wegen, vele groote witte bloemen met gele harten, kamillen naar ik meen; men vindt ook wel braamstruiken met bijzonder groote bloemen, maar ze zijn niet menigvuldig en de braambeziën schijnen niet in achtung te wezen, maar moeten achterstaan voor de hooggeprezene boschbes.
